

Fra: Martin Pütz <arnpu@trondelagfylke.no>
Sendt: 30. mai 2023 11:57
Til: Postmottak AID
Kopi: Anne Elisabet Djupvik
Emne: Innspill til integreringsmeldingen - fra Trøndelag fylkeskommune

Til Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Vi viser til [forespørsel om innspill til ny integreringsmelding](#) med frist 30. mai. Under er innspill fra Trøndelag fylkeskommune, utarbeidet etter intern drøfting i faggruppe integrering og med utgangspunkt i det fylkeskommunale perspektivet. Listen med innspill er ikke uttømmende.

Vi håper dette vil kunne bidra i det videre arbeidet med regjeringens stortingsmelding.

1) Utfordringer i integreringsarbeidet og hva som skal til for å gjøre det enda mer effektivt, samordnet og målrettet. Her er vi interessert i både det som er rettet mot integrering til arbeid og aktivitet, og i integrering til fellesskap, tilhørighet og deltakelse i samfunnet.

- 1. Forenkling av lovverk:** Det er i dag mange lovverk som regulerer integrering (integreringslov, opplæringslov, korona1, korona2, tilpasninger ifbm flyktningsstrømmen fra ukraina). En forenkling / samkjøring av lovverk vil kunne bidra til å forenkle og effektivisere forvaltningen av feltet.
- 2. Rolleavklaring:** Det er i dag mange etater og forvaltningsnivå som arbeider med integrering (IMDi, Statsforvalter, kommuner, fylkeskommuner etc). I og med at IMDi også ivaretar enkelte regionale oppgaver (for eksempel fordeling av flyktninger innad i fylket) kan det av og til være krevende å finne fylkeskommunens rolle.
- 3. Fylkeskommunens ansvar for videregående opplæring som del av introduksjonsprogrammet:** Integreringsloven har som målsetning at flere voksne innvandrere skal ta videregående opplæring som del av introduksjonsprogrammet. Voksenopplæringen i vgs foregår oftest komprimert og på deltid. Slik blir vg-opplæring kun en del av et heltidstilbud i introduksjonsprogram som kommunen har et ansvar for å sy sammen. Fylkeskommunen har pr i dag bare ansvar for opplæring i norsk og samfunnskunnskap for deltagere som går fulltid i videregående opplæring. Dette innebærer at språk og fagopplæring foregår på to ulike steder for deltagere. Hvis fylkeskommunen også får ansvar for deltids elever som tar voksenopplæring så vil dette kunne bidra til å gi dem et mer helhetlig tilbud der både språk og fagopplæring blir en del av det tilbudet fylkeskommunen har et klart ansvar for.
- 4. Fylkeskommunens rolle i anmodningsprosessen:** Fylkeskommunen ønsker en styrket regional rolle knyttet til anmodningsprosessen. Fylkeskommunens har i dag ingen virkemidler i arbeidet med å motivere kommuner og bidra til en mest mulig treffsikker bosetting. Det bør vurderes om det er fylkeskommunen som regional aktør, og ikke IMDi som nasjonal aktør, som skal fordele flyktingene mellom kommunene innad i fylket. Fylkeskommunen bør i så fall også gis ressurser til dette arbeidet.
- 5. Treffsikker bosetting og innføringstilbud:** For å sikre en treffsikker bosetting bør det sikres at familier som har ungdommer bosettes i kommuner som har innføringstilbud innen rimelig avstand.
- 6. Behov for mer treffsikker kartlegging i mottakene:** Dersom flyktningsmottakene tilføres mer ressurser for å gjennomføre en mest mulig treffsikker kartlegging, vil dette spare ressurser når flyktingene skal bosettes og gis karriereveiledning. Feil bosetting og karriereveiledning på grunn av manglende kartlegging skaper flere kostnader for samfunnet enn styrket kartlegging.

7. **Nasjonal satsing på digital opplæring om foreldreveiledning og livsmestring:** Flere kommuner har meldt inn behov til fylkeskommunen om dette. En nasjonal satsning vil både kunne sikre kvalitet og effektivitet ved at hver enkelt kommune ikke trenger å lage et eget opplegg.
8. **Karriereveiledning:** IMDi-nett tilbyr pr i dag en mangelfull digital kommunikasjonsløsning mellom kommune og fylkeskommune knyttet til bosetting og karriereveiledning. Opplysningene må i dag oversendes manuelt av kommunen for eksempel via epost. Dette er ineffektivt både for kommuner og fylkeskommuner, og skaper unødvendig ressursbruk knyttet til god karriereveiledning av flyktninger.
9. **Tilskuddsordninger:** Det er i dag mange forskjellige offentlige tilskudd på integreringsområdet. Disse tilbys både av forskjellige direktorat og forvaltningsnivå, noe som kan gjøre det krevende for enkeltpersoner å finne fram. Tilskuddsordningene bør forenkles og samkjøres mellom direktorat og forvaltningsnivå slik at det blir mer effektivt og tilgjengelig for brukeren.
10. **Tilskuddsordninger på frivillighetsområdet:** Disse ordningene forvaltes nasjonalt og uten et systematisk samarbeid med fylkeskommunene. Fylkeskommunene vil med sin rolle som regional aktør kunne bidra med oppfølging på regionnivå. Dette vil både kunne styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner på integreringsfeltet, og med bosettingskommuner. Det bør derfor legges til rette for et systematisk samarbeid med fylkeskommunene knyttet til disse ordningene.
11. **Tilskuddsordningene *Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og opplæring i norsk for personer med kollektiv beskyttelse*:** Sett fra fylkeskommunens ståsted forvaltes norsktilskuddet på en lite effektiv måte som medfører høye forvaltningskostnader. Per capita-fordeling med utgangspunkt i hva som registreres av kommunene gir i praksis en stor grad av underrapportering. I dag er det for eksempel bare to personer som er meldt inn til Trøndelag og som utløser dette tilskuddet.

2: Læringspunkter etter håndteringen både av pandemien og de høye ankomstene fra Ukraina. Hva har fungert godt og hva må bli bedre for at vi skal være godt forberedt for nye beredskapssituasjoner? Er det noen av de midlertidige endringene i lover eller praksis som bør tas inn i det ordinære systemet?

1. **Utfordringer for kommunene som følge av svingninger i flyktningestrømmene:** Både konflikten i Syria og Ukraina har vist at kommunene er dyktige på raskt å oppskallere tilbud i forbindelse med beredskapssituasjoner. Samtidig viste konflikten i Syria oss også at det er utfordrende for kommunene å raskt måtte nedskalere de samme tjenestene igjen. Dersom rask nedskalering av tjenester skaper for store negative konsekvenser for kommunene, vil dette kunne påvirke kommunens vilje/evne til raskt å oppskalere igjen ved en senere beredskapssituasjon. Kompenserende tiltak i forbindelse med nedskalering vil kunne bidra til å motvirke dette. Dette kan for eksempel løses ved at kommunene i større grad tilføres omstillingsmidler ved nedskalering, og/eller ved at større kommuner med større fleksibilitet i tjenesteapparatet kan overta hele eller deler av oppfølgingsansvaret ved beredskapssituasjoner fra nærliggende mindre kommuner.
2. **Finansiering av økt ressursbruk hos fylkeskommunen ved høye ankomster:** De høye ankomstene fra Ukraina har medført behov for å gi nyankommen ungdom i målgruppen et mer fleksibelt tilbud og løpende tilbud som går utenom ordinært opptak med oppstart i august. I Trøndelag fylkeskommune har vi ivaretatt dette ved å tilby ordinært inntak til innføringstilbud / kombinasjonsklasser for ungdom som søker før medio oktober, løpende norskkurs ved skoler med innføringstilbud / kombinasjonsklasser for ungdom som søker fra oktober til mars, og strakstilbud i mai/juni/juli med blant annet intensivt norskkurs, karrierelæring og kroppsøving for ungdommer som søker i mars eller april. Dette dekker mye av det som etterspørres fra kommuner, skoler og ungdom. Men mens kommunene får dekket store deler av sine merutgifter gjennom økt integreringstilskudd, finnes det ingen løpende nasjonal finansieringsløsning for dette tilbudet for

fylkeskommunene. For Trøndelag fylkeskommune medfører det løpende tilbudet som er opprettet i forbindelse med den økte flyktningetilstrømningen en årlig merutgift på i overkant av 25 millioner kr. I tillegg kommer betydelig økt ressursbruk på hos karriereveiledningen knyttet til det økte antallet ankomster. Fylkeskommunen ønsker en mer helhetlig og forutsigbar nasjonal finansieringsordning knyttet til denne type beredskapssituasjoner.

- 3. Tydeligere nasjonale rettigheter til norskopplæring for ungdommer i regi av fylkeskommune:** Det er blitt tydelig at ungdommer mellom 16-17 år har manglende rettigheter til norskopplæring etter ankomst. De som er yngre får et raskt tilbud i grunnskolen. De som er eldre får et raskt tilbud i voksenopplæringen. Ungdom mellom 15-17 må i utgangspunktet vente til de begynner i videregående skole. Det ovennevnte tilbudet som Trøndelag fylkeskommune har gitt er i praksis noe som likner på et fortløpende tilbud, der ungdommer har fått tilbud om noe norskopplæring selv om de har ankommet midt i skoleåret. Samtidig er dette utarbeidet og finansiert lokalt fordi vi mener dette er et viktig integreringsfaglig tilbud til disse ungdommen. Lovverket og finansiering av slike tilbud burde være tydeligere.

Med vennlig hilsen
Martin Pütz

Martin Pütz

Seniørrådgiver

Seksjon tilbud og integrering

arnpu@trondelagfylke.no

74 17 43 54 / 470 56 826

74 17 40 00 (sentralbord)

www.trondelagfylke.no